

13. SØNDAG ETTER PINSE

Nattverdsgudstjeneste

Fjellhamar kirke søndag 10. august 2008

Matteus 12,33-37

LITURGI

1. INNGANGSORD

- Nåde være
- Velkommen til Fjellhamar kirke nå på sensommeren, midt mellom rolige sommergudstjenester og et nytt høstsemester. Håper dere som meg har hatt en god sommer, og er klare for nye tak for det som er visjonen vår: Levende tro og varme fellesskap.
- 13. s. e. pinse har etter tekstene i første rekke fått navnet "Effata – lukk deg opp"! Om Jesus som helbreder en stum. Ut fra tekstene i andre rekke som vi har i dag, burde dagen heller fått navnet "Fimoå - hold kjeft". Det hjertet er fullt av det taler munnen og ut fra våre ord, ja hvert unyttig ord, skal vi bli dømt. Hmmm. Det kan kanskje bli litt stille på kirkebakkekaffen i dag.
- Kanskje er det ekstra godt at det da er nattverd i dag. Uten ord få ta i mot Guds nåde.
- Men la oss i sang og liturgi bruke våre ord til å takke, be til og love Gud og aller først bøye oss for han bekjenne våre synder.

2. FORBØNN

- Gode Far og Skaper! Bevar våre hjerter for livet du har skapt oss til går ut fra det. Fyll oss med din kjærlighet, tilgivelse, fred, vennlighet og glede. Gi tro, håp og nytt mot til hver enkelt av oss. Herre, vi ønsker inderlig at våre ord og handlinger skal vise at vi tilhører deg, til gagn for oss selv og til beste for alle vi møter på vår vei.
- Himmelske Herre, vi ber deg for vår menighet. Takk for alle som kommer til ditt hus i ulike anledninger. Møt oss alle med det vi trenger. Hjelp oss å følge deg og tjene deg og vår neste. La stadig nye mennesker få et glimt av hvem du er. Vi ber deg særskilt for konfirmantleiren på Sauvika. Gi visdom, kjærlighet og styrke til Espen og Elisabeth og alle lederne de har med seg så de kan være gode veivisere for alle konfirmantene. La konfirmantene trives og sett for den de er. Beskytt dem og oss alle fra alt ondt.
- Vi ber deg i dag også for Kina. Vi ber om at OL må avvikles i fred og ro. Vi ber for Kinas mange kristne og menighetsarbeidet i Kina, og særlig for dem som er fengslet på grunn av sitt kristne engasjement eller opplever seg truet og forfulgt på andre måter og for de berørtes familier. Vi ber for de mange som er rammet av naturkatastrofer og for hjelpearbeidet som fortsatt pågår.

3. NATTVERD

- Poenget med nattverd er at ingen kan prate seg til himmelen. For ingen kan prate seg ut av det hjertet er fullt av. Og det er jo litt av hvert for oss alle. Nattverd er med hjerte og munn å ta i mot Guds kjærlighet og tilgivelse. Og da har vi noe å vise til og som holder når vi en dag skal stå til ansvar for vår ord.

PREKEN

1. INNLEDNING

Dagens tekst er hentet fra en veldig tilspissa konfliktsituasjon mellom Jesus og fariseerne. Jesus har utfordret dem med å gjøre ting på sabbaten som ikke var lov. Blant annet helbreder syke.

Folkemengden undrer seg om han ikke må være Davids-sønnen. Det blir for mye for fariseerne. Med provokasjoner mot sabbaten og lefling med Davids-sønn forventningene, er begeret fullt. Fariseerne beskylder Jesus for å ha sin makt fra Beelsebul, den onde selv. Da svarer Jesus like kontant tilbake:

- ✓ Hvordan kan den onde gjøre godt? Da er han i strid med seg selv og riket hans faller sammen.
- ✓ Mye kan tilgis men ikke spott mot Den Hellige Ånd

2. BIBEL OG BØNN

- ✓ Så kommer vår tekst Mt 12,33-37.
- ✓ *"Enten er treet godt og da er også frukten god, eller treet er dårlig og da er også frukten dårlig. Treet kjennes på frukten. Ormeyngel! Hvordan kan dere si noe godt, dere som er onde? Det hjertet er fullt av det taler jo munnen. Et godt menneske henter frem gode ting fra sitt gode forråd. Et ondt menneske henter frem onde ting av sitt onde forråd. Det sier jeg dere: Hvert unyttig ord menneskene sier skal de svare for på dommens dag. Ja, etter dine ord skal du kjennes rettferdig og etter dine ord skal du dømmes skyldig.*
- ✓ Be en bønn

3. ORDENE OM JESUS

At treet kjennes på fruktene eller bladene er jo en opplagt sannhet. Og den mest umiddelbare måten vi kan klassifisere et tre. Lukas 6 tydeliggjør dette enda mer. "En plukker ikke fiken av tistler eller druer av tornebusker. Det er umulig. Det er ingen glidende overganger eller gråsoner. Det er enten eller. Enten rognebær eller moreller. Ikke mye moreller og litt rogn på samme tre.

"Ormeyngel" Jesus taler direkte til fariseerne. Ormen assosieres mest naturlig med slangen i paradiset, den onde selv. Yngel er dens etterfølgere som det kryr av. En krass beskrivelse som følges opp med en like krass påstand: Hvordan kan dere si noe godt, dere som er onde?

Tar ikke Jesus vel hardt i? Kan oppleves sånn. Men det å være ond og god og si noe godt eller ondt måles vel først og fremst på hva de, og vi, sier om Jesus. Det er kjernen i denne harde ordvekslingen. Er hans makt og tjeneste fra den onde selv? Eller er det å spotte Den Hellige Ånd, han som er Davids-sønnen - Messias? Det er jo selve det dirrende spørsmål i evangeliene: Hvem sier folk at jeg er? Og hvem sier dere jeg er?

Det er det store spørsmål som vi alle må svare på. Hvem sier vi at Jesus er? Det er saken som det hele til slutt koker ned til for oss alle. Mange i dag tror på en Gud, men vet ikke helt hva de skal tro om Jesus. Men i møte med kristen tro er det et uunngåelig spørsmål å ta stilling til: "Hvem sier du at Jesus er? Det er ordene våre om Jesus vi først og fremst skal kjennes rettferdig eller dømmes skyldig ut fra.

4. ORDENE FRA HJERTET

Selv om disse ordene falt i en konfrontasjon med fariseerne rommer de sannheter om livet og forholdet til Gud for oss alle.

Som frukten viser hva slags tre det er, viser våre ord hva hjertet er fullt av. Jakob snakker om tungen som vi ikke kan temme. Den leverer sine produkter ofte på refleks. På godt og ondt. Tankegangen bak forrådet mennesket henter frem godt eller dårlig fra, er at hjerte er et skattekammer og talen vår, våre ord, viser hva skatten inneholder.

Poenget er overtydelig. Ordene dine viser oss hvem du er. Hvem du er viser seg i ordene dine. Det nytter ikke å vri seg unna. Og det er vel her ordet om at tale er sølv og taushet er gull, gjelder. Men selv ikke å si minst mulig, holde kjeft, vil i det lange løp hjelpe. Kroppsspråket er jo vårt tydeligste og kanskje mest ustyrkelige språk. Den vi er tyter frem okke som. Og særlig når vi er ubemerkte og

reagerer intuitivt. For det er jo de uoverveide og tilfeldige ytringene våre mer enn ord veid på gullvekt, som viser hva som bor i hjertet vårt.

Tidlig i 20-åra trodde jeg at jeg var ferdig med temperamentet mitt. Så fikk jeg kone og min tro besto. Men så fikk jeg unger. Uforberedte, krevende og utmattende situasjoner kom tett som hagl, og kjeften gikk tidvis deretter. Mange nederlag for de viste hva som fremdeles bodde i meg.

Men hva da med Jakobs brev ord om å temme sin tunge, Paulus om å legg bort hardt og rått snakk, og Ordspråkenes mange ord om verdien av de få ord? Er det fånyttet å sloss med seg selv og sine ord og uttrykk? Har det ingen verdi?

Jo, i høyeste grad. Helliggjørelsen eller dannelsen har stor verdi. Både i ord og handling. Og med oss mennesker og våre ord er det ikke enten eller, svart eller hvitt, ond eller god. Vi er en blanding av hang til det onde og ønske om det gode. Og helliggjørelsen, kamp med oss selv og våre ord og reaksjoner, har stor verdi for oss selv og de rundt oss.

Å styre sin tunge, å vente med å si noe til vi har hørt godt etter, tenkt oss om, roet oss litt ned, vil ofte spare oss for mye vondt. For selv om hjertet er fullt av noe og kroppsspråket vårt prater i vei, så kan våre ord forsterke og forverre ting 10 dobbelt. For våre nærmeste i familie, gode venner, arbeidskolleger vi jobber tett med, kan den umiddelbare reaksjon, ofte føre til mer åpenhet og ærlighet i mellom oss. Men heller ikke her er vi selvsagt fritatt fra å velge våre ord med omhu, respekt og ydmykhet.

5. ORDENE TIL HJERTE

Hovedpoenget er for Jesus her ikke hva våre ord gjør og virker, men hva de sier om vårt hjerte. Satt på spissen er jo våre ord, vår tale, hjelpeløst utløst til hva hjertet er fullt av. Det tyter frem i ord og handling. En nokså nådeløs sannhet. Da må også fokuset vårt vri seg til hva vi fyller hjertet vårt med. Hva bor i vårt indre, hva lar jeg prege mitt sinn og mine tanker? Hvilke ord gir vi til hjertet?

Jeg slo opp på ordet "hjertet" i bibelordboka når jeg forberedte meg. Det var spennende lesning. Mange ord, vakre ord, tankevekkende ord, ord til trøst og oppmuntring, konsekvensrike ord. Har du en bibelordbok så les og reflekter gjerne selv.

Gud er den som kjenner alles hjerter og dets skjulte tanker. Han gir oss nye hjerter, han leger våre knuste og nedbrutte hjerter, han skaper rene hjerter i oss og gir oss visdom i hjerte. Han er hjertespesialisten. I Ordsp 4,23 står det: *"Bevar ditt hjerte fremfor alt du bevarer for livet går ut fra det."* Ta vare på den du er, som Gud har skapt deg til, og la ditt indre preges av Gud, hans Ord og Ånd. La oss ta i mot ord til vårt hjerte, fyll vårt hjerte med ord fra Gud selv. Om hans kjærlighet, tilgivelse og fred. Om tro og håp. Om glede og vennlighet. Det øker i hvert fall muligheten for at noe lignende glipper ut av oss.

6. ET HJERTELIG VALG

I teksten om treet som enten får god eller dårlig frukt avhengig om treet er godt eller dårlig, for ikke med seg at grunnteksten her rommer en oppfordring, eller appell: Gjør enten treet godt så dets frukt blir god, eller gjør treet dårlig så dets frukt blir dårlig! Treets tilstand er ikke gitt, en uforanderlig skjebne. Vi mennesker har selv ansvar og påvirkningsmulighet. Til å bevare vårt hjerte og fylle det med det som godt er. Et hjertelig valg.

I Salme 139 ber salmisten: *"Ransak meg, Gud, og kjenn mitt hjerte, prøv meg og kjenn mine tanker. Se om jeg på den onde vei og led meg på evighetens vei."* Evighetens vei starter eller fortsetter her i dag med nattverden. Med lovsang eller uten et ord kan vi ta i mot Guds tilgivelse og kjærlighet. Det er mitt inderlige ønske og hjertelige valg at Guds kjærlighet og tilgivelse over tid gjør noe meg og mitt hjerte: Til Guds ære, for min egen skyld og ikke minst for alle de rundt meg som må leve med det som i ord og handling unngåelig tyter ut av mitt hjerte.